

for at min Afstemning i denne Sag ikke skulde blive misforstået, da jeg jo ikke turde gaa ud fra, at Alle havde havt Leilighed til at høre mine Udtalelser under Finantslovens første Behandling.

Berg: Denne Fastfættelse af Aldersgrænsen for unge Karle, som kom ind ved 2den Behandling, anser jeg for en absolut Forbedring og en Klargjørelse af Lovforslagets Tanke. Jeg har ikke erindre det, at Bevillingsmyndigheden nogenstunde har bevilget det, der blev bevilget til Folkehøjskolerne, til Drengene paa 15 Aar. Man var gaaet ud fra, at Folkehøjskolerne vare for vogne Mennesker, og Alderen for vogne Mennesker finder jeg det meget naturligt at sætte for Karle til 18 Aar og for Piger til 16. De Betragtninger, som ere anførte for det Forslag, der er stillet af 15 ærede Medlemmer, af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds, vise tydelig nok, at det er hensigten at komme til at sammenblande to Slags Skoler, Fortfættelsesskoler og Folkehøjskoler. Der er maasse 15 og 15 til, der dele den Betragtning; men jeg vilde dog beklage, hvis Folkethinget gjennemsnitlig delte den. Det er to Slags Skoler, og derfor burde de efter min Formening holdes hver for sig. Naar de nu sætte 17 Aar, altsaa sætte Aldersgrænsen ned, saa vil det sige, at de ikke ville give Mellemrum for Børn i Almindelighed efter Konfirmationsalderen til praktisk at uddanne deres Begeme i den borgerlige Syssel, inden de atter opstikke den gamle og tage fat paa en fornyet Uddannelse som mere modne Mennesker. Jeg tror, at det er meget betænkeligt saaledes at indbyde dem i saa ung en Alder dertil. Jeg antager, at det er meget faa, der komme paa Skolen i en Alder af 18 Aar; Gjennemsnitsalderen er endnu ikke saa lidt højere. Fattige Børn kunne i Reglen heller ikke komme paa Skolen; naar de ere 17 Aar, selv med denne Understøttelse; de skulle gjerne have tjent Lidt og have Lidt tilovers, inden de komme paa Højskolen, for ved Siden af Understøttelsen at kunne holde sig paa Skolen i nogen Tid. Begyndende de derimod først uden at have uddannet sig til egentlig legemlig Arbejde, faae de let Vist til at fortsætte med deres videre Uddannelse paa forskjellig Maade uden at blive rodfæstede i det, som det gjælder om for de Flestes Bedkommende, den praktisk borgerlige Syssel. Dersom det var Meningeri, at 18 Aar skulde sættes som Reglen, vilde jeg endog have sat den højere. Det er min Overbevisning, at naar vi sætte 18 Aars

Alderen, vil det langtfra blive Tilfældet for de Flestes Bedkommende eller endog blot for en væsentlig Del af dem; det er blot en Lavaldet. Betragtningen for at sætte 18 Aar er efter min Mening den: Højskolen er for de vogne Mennesker, Fortfættelsesskolerne ere efter deres Karakter og Natur for Barndommen eller den fortsatte Barndom. Det stemmer med Forslaget, som er forelagt om Almueskoler, hvortil et saadant Forslag knytter sig, og det stemmer ogsaa med selve Navnet. Det er to Slags Spørgsmaal. At sammenblande dem vil fordærve det ene og det andet og navnlig svække Folkehøjskolen. Der kan komme Folk paa 17 Aar til Højskolerne efter vort Forslag, de ere ikke udelukkede; men de Højskoler, der tage mod dem, faae lade være med at beregne dem med Hensyn til den Understøttelse, de kunne faae, og det forekommer mig, at det er absolut rigtigt. Fædrene til Eleverne i 17 Aars Alderen ere nemlig Folk, der godt selv kunne holde dem der. Den Fattige, der skal have Understøttelse, maa søge den i en ældre Alder, naar han skal have Noget til Hjælp. Men hvad vil det nu sige, at de ville hjælpe Fortfættelsesskolerne ved at modtage dem i 17 Aars Alderen? Fortfættelsesskoler kunne jo egentlig oprettes i enhver Landsby i Landet. En større Landsby kan samle en halv Snes Mænd eller Drengene Sommer og Vinter; Undervisningstiden er ikke nærmere fastsat; men jeg antog rigtignok, at det efter Loven skulde være den almindelige daglige Undervisningstid. Men det er ganske vist ikke nærmere præciseret, saa det kan skubbes ned til 3-4 Timer om Dagen. Skulde vi saa lave en Lov, der gav Afgang til for enhver Landsby i Landet, der kan samle en halv Snes Drengene, Børn af velhavende Folk, der have Raad til at lade Børnene spadser i 17 Aars Alderen, at oprette en Skole, der skaffede Ret til at faae disse 300 Kr. og en vis Del af Lærerlønnen o. s. v.? Det synes jeg ikke er rigtigt. Saa maa det underkastes en ganske anden Undersøgelse, og saa maa vi se, hvad man kan gjøre for de ca. 3-400,000 skolepligtige Børn, eller for den Del af dem, der ville fortsætte udover Konfirmationsalderen. Hold det for sig selv. Jeg mener, at det er at gaa lavere end forfarligt, og end yderligere at svække den egentlige Karakter af Folkehøjskolen. Og naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Bjørnbaek) sagde: Ja; vi komme de Smaa til Stade, og det er de Smaa, vi ville understøtte; saa siger jeg: Nei, det er slet ikke de Smaa, vi ville understøtte. Det er ikke en Lov, der